

Motion till riksdagen 2021/22:2528

av Adam Marttinen m.fl. (SD)

Polisfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler poliser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördelningen av polisanställdas verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ledaransvar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordisk samverkan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betald polisutbildning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjda antagningskrav till polisutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om slopande av positiv särbehandling samt kvotering och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvärdering av polisutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler utbildningsplatser och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisers arbetsvillkor och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjda polislöner och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om renodling av arbetsuppgifter och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler karriärvägar och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitet före kvantitet och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett utrustningslyft och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om neutrala polisuniformer och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kroppskameror och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sekretess mellan sociala myndigheter och Polismyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sekretess mellan myndigheter i övrigt och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade befogenheter vid upplopp och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad polisarrest och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens användande av våld och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillfälligt avvisa anmälningar och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avvisa anmälningar som inte härrör från brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brottsprovokation och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskaffande av strafflindring vid otillåten utredning och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera lögn i polisförhör och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om visitationszoner och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantagstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om militära resurser till stöd för polisens arbete och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återinförande av beredskapspolisen och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt tiggeriförbud och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta användande av kräkmedel och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om olaga hot mot polis och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för sabotage mot blåljusverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och föreslå en lagändring för att kunna beivra handlingar när en eller flera personer medvetet stör polisens arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare för poliser att bära tjänstevapen utanför tjänsten och tillkännager detta för regeringen.

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare för poliser att få skyddade uppgifter och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anonymitet i rapporter som rör organiserad brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt rätt till kränkingsersättning och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om blåljus på fordon och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om OC-spray och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fotfängsel och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om spotthuva och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om LOB-bussar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den svenska polisen är en samhällsbärande yrkesgrupp som upprätthåller lag och ordning och skyddar vanliga medborgare. De förhindrar brott med sin närvaro, skyddar befolkningen från otrygghet och sätter dem som skapar otrygghet bakom lås och bom. När terrordåd inträffar springer polisen mot den punkt som andra flyr från. De riskerar sina liv för att skydda folket från fara. De står upp för vad som är rätt.

Polisen ska finnas tillgänglig i hela samhället, landsbygd som storstad, och under hela året. Medborgare ska mötas av öppna polisstationer, även på sommaren, och korta inställetider när de rapporterar in brottslighet. I det moderna folkhemmet är polisen en positiv del av vardagen för laglydiga medborgare.

Fler poliser

I syfte att kunna säkerställa ordningen måste Polismyndigheten vara dimensionerad efter det behov som finns. En ökande befolkning och därtill ökande allvarlig brottslighet innebär att antalet poliser per hundra tusen invånare bör öka snarare än minska. Tyvärr är detta inte fallet och sedan 2010 har antalet poliser per hundra tusen invånare kontinuerligt minskat. Polismyndigheten genomför åtgärder för att öka antalet poliser, men det finns skäl att anta att åtgärderna inte räcker för att motsvara behoven. Det finns således skäl att kontinuerligt utvärdera den process som nu genomförs samt sätta ytterligare mål om myndighetens storlek och antalet anställda.

En målbild om hur många poliser det ska finnas i relation till befolkningen bör tas fram. Utgångspunkten i ett sådant arbete bör vara åtminstone 250 poliser per hundra tusen invånare. Polismyndigheten bör i regleringsbrev åläggas att prioritera tillväxten av poliser i yttre tjänst samt i utredningsverksamhet.

Fördelning av polisens verksamhet

Ett av målen med polisens omorganisation var att få en polisorganisation som arbetade närmare medborgarna. En närvarande och synlig ordningsmakt skapar både trygghet och tillit. Detta arbete fortskrider förvisso med områdes- och kommunpoliserna men kan ännu inte anses tillfredsställande. Det saknas i synnerhet kontinuerlig polisiär närvaro på landsbygden varför ytterligare åtgärder är påkallade. I viss mån är denna brist ett tecken på att Polismyndigheten länge har varit underdimensionerad. Regeringen bör därför genom regleringsbrev tillse att myndigheten prioriterar en utökad lokal närvaro.

Ledaransvar

Chefer för polisregioner och lokalpolisområden bör bära ett större ansvar för arbetet än vad de gör idag. De kan naturligtvis inte enskilt hållas fullt ansvariga för utvecklingen inom sitt ansvarsområde, men de bör ställas till svars för det arbete som sker samt ifall beslut fattas på korrekt grund och i erforderlig utsträckning. Förutom ett införande av tjänstemannaansvar för direkt felaktiga beslut bör myndigheten internt utvärdera insatserna av respektive chef, och om nödvändigt omplacera denne. En sådan omplacering får vid bristande arbetsinsats inte ske till en högre, eller bättre, tjänst än vad denne vid tillfället innehade.

Nordisk samverkan

Med anledning av den fria rörligheten är den gränsöverskridande brottsligheten påtagligt växande. Detta innebär att behovet av samverkan med rättsväsendet i våra nordiska grannländer ökar, både polisiärt och gällande tullfrågor och liknande spörsmål. Genom prop. 2019/20:38 infördes en viss möjlighet till sådan samverkan för vissa tjänstemän, men behovet kvarstår. En utredning som ser över möjligheterna till en sådan samverkan i brottsbekämpande syfte bör tillsättas.

En betald polisutbildning

För att uppnå en väldimensionerad polismyndighet krävs fler åtgärder än utökade utbildningsplatser. Om platserna som nu finns ska fyllas, och de sökande ska fullfölja utbildningen och ta anställning, krävs att incitamenten för detta ökar. Förutom de åtgärder som Polismyndigheten nu vidtar med förbättrade löner och anställningsvillkor föreslår Sverigedemokraterna en betald polisutbildning. Lön bör betalas ut under de månader en person genomgår utbildningen. Syftet med en sådan ordning är att öka attraktiviteten att både söka och genomgå utbildningen. Detta leder till fler kvalificerade sökande och i slutändan fler och bättre poliser.

Höjda antagningskrav

Att vara polis har historiskt sett varit en dröm för många. Kraven för att antas har varit höga och få av dem som sökt har antagits till utbildningen. Detta har medfört att de som har antagits har hållit den höga kvalitet som är nödvändig för en professionell poliskår.

Utvecklingen har tyvärr gått mot en lägre yrkesstatus med sämre löner och utvecklingsmöjligheter än i privat sektor. Kraven har flera gånger sänkts i syfte att fylla platserna på utbildningen, vilket medför oundvikliga problem eftersom kvaliteten i poliskåren riskeras.

Polisbristen kan inte, och ska inte, lösas med sänkta krav. Polisbristen måste lösas genom ökade incitament att söka sig till yrket. Förväntningarna och kvaliteten på de sökande ska öka. Kraven för högskoleprov, prov i det svenska språket och resultaten på begåvnings tester ska därför höjas.

Slopande av positiv särbehandling och kvotering

Idag tillämpas olika kriterier beroende på vem som är den sökande. Vid test av muskelstyrka krävs kapacitet sex för män och kapacitet tre för kvinnor. Inom polisyrket bör samma krav ställas oavsett vilket kön polisen har som utför uppgiften. Särbehandling ska slopas, och kraven ska sättas vid erforderlig nivå för samtliga utan att skillnad görs med anledning av kön eller andra faktorer.

Polismyndigheten ska i samma anda inte heller på annat vis nyttja kvotering eller positiv särbehandling. Samtlig rekrytering och verksamhet, vilket även ska inkludera riktade kampanjer med syftet att rekrytera personer från minoritetsgrupper eller av ett visst kön, ska ske på objektiv basis av sökandes kapacitet och lämplighet.

Utvärdering av polisutbildningen

Idag genomförs polisutbildningen på samma vis oberoende av vilken tjänst den som genomgår utbildningen slutligen hamnar i. I andra länder finns differentierade utbildningsspår beroende på vad den enskilde polisen ska arbeta med och vilken kompetens som behövs för just den rollen. En liknande ordning bör övervägas i Sverige. Detta kan dessutom ligga till grund för fortbildningsutbildningar inom polisen, när behov av detta föreligger. En polis som exempelvis vill söka sig till it-forensik behöver specialiserad kunskap som inte polisutbildningen i allmänhet ger. Likaså kan kurser och utbildningar på högre nivå ligga till grund för utökad polisiär forskning. En utredning som ser över och utvärderar polisutbildningen bör därför tillsättas. Utredningen bör även överväga vilka moment som genomförs idag och som inte är relevanta för de uppgifter Polismyndigheten är ämnade att utföra.

Fler utbildningsplatser

Med anledning av vad som anförts ovan finns det även anledning att se över polisutbildningens storlek. Omfattningen av utbildningsplatser bör korrelera med de rikttal som sätts och svara mot framtida behov. Således bör en utredning där rikttal fastställs även föreslå en ordning där lämpligt myndighetsorgan kontinuerligt reviderar polisutbildningens storlek i syfte att tillgodose Polismyndighetens rekryteringsbehov.

Arbetsvillkor

Redogörelser från poliser som sagt upp sig talar ett tydligt språk. Lönerna är otillräckliga och arbetsmiljön är negativ. Många blir tvungna att jobba övertid för att ekonomin

ska gå ihop, samtidigt som lönerna i den privata sektorn är markant högre. Även otryggheten i yrket är en bidragande faktor. Allt fler poliser utsätts för hot och brott. Trots en ny brottsrubricering av blåjussabotage finns oro om fortsatta hot mot både den anställde polisen och dennes familj. Detta resulterar i att kompetent personal väljer den trygghet och högre ekonomisk ersättning som privat anställning innebär. Med den ordning som råder finns det en risk att polisutbildningen i realiteten snarare blir en introduktion till den privata sektorn än till polisyrket.

Höjda polislöner

I en undersökning av opinionsinstitutet Novus från maj 2017, beställd av Polisförbundet, framgår att sex av tio poliser anser att högre lön är den viktigaste faktorn för att vilja fortsätta arbeta som polis. Lönerna för poliser har halkat efter både andra offentligt anställda och möjliga jobb i privat sektor.

Som en del i att återupprätta polisyrkets status vill Sverigedemokraterna se en riktad lönesatsning med fokus på dem som arbetar i yttre tjänst. Det måste vara finansiellt gångbart att arbeta och leva som polis.

En riktad lönesatsning kommer att bidra till att fler väljer att utbilda sig till polis och att nuvarande poliser i högre utsträckning stannar kvar i yrket. Dessutom kommer fler överväga att återvända. En lönesatsning leder inte enbart till ett välförtjänt tillskott i plånboken för poliserna utan även till att färre behöver jobba övertid för att få vardagen att gå ihop. Lönesatsningen bör även omfatta höjda tillägg för obekvämt arbetstid och risktillägg i syfte att ytterligare premiera dem som arbetar i utsatta områden och i yttre tjänst.

Renodling av arbetsuppgifter

Poliser ska synas utomhus och patrullera där det finns människor. En god kontakt med allmänheten ger inte bara en brottsförebyggande effekt och bidrar till medborgarnas trygghet utan bygger även tillit till den offentliga förvaltningen. I Sverige ägnar poliser en för liten del av sin arbetstid till att patrullera bland allmänheten. Förutom en underdimensionerad personalstyrka är detta orsakat av de bisysslor som ålagts poliser. Dessa uppgifter kan civilanställda eller andra yrkesgrupper i samhället ta över. Det rör sig till exempel om tillståndsgivning för fyrverkerier och cirkustält, tillsyn av omhändertagna berusade personer, inspektion av farliga istappar, omhändertagande av hittegoods, handräckningstransporter mellan ungdomshem och dylikt.

Poliser med fleråriga polisutbildningar ska utföra polisarbete, inte hantera ärenden där uppgifterna i grunden faller på andra yrkesgruppers kompetensområden. Därför bör en utredning tillsättas med uppgift att se över vilka ansvarsområden som idag ligger på polisen och som snarare bör läggas på andra. Utredningen bör även beakta vilka uppgifter inom Polismyndigheten som kan tas över av civilanställd personal i syfte att frigöra polisiär kompetens.

Fler karriärvägar

Ett led i att öka incitamenten för poliser att stanna i organisationen är ökade möjligheter att avancera inom yrket. Det krävs karriärvägar där de poliser som utmärker sig har

möjlighet att avancera till högre positioner. Det är även av vikt för det polisiära arbetet att det finns anställda med polisiär kompetens på dessa positioner. Polismyndighetens arbete kräver ofta just polisiär kompetens, vilket är en kompetens som personal rekryterad utifrån ofta saknar och som är svår att tillgängliggöra sig på ett effektivt vis.

Vi föreslår därför att fler uppsatta poster inom polisorganisationen ska kräva såväl polisutbildning som erfarenhet av polisiärt arbete. Fler incitament bör även införas i syfte att behålla specialkompetens inom samma verksamhetsområde, såsom inom yttre tjänst. Vår förhoppning är att detta krav även kommer att medföra att polisarbetet blir mer effektivt samt att förtroendet inom organisationen stärks.

Kvalitet framför kvantitet

I takt med att fler ögon vänts mot Polismyndigheten har det dagliga arbetet skiftat karaktär. Istället för att verksamheten utgår från kvalitativt arbete råder det en kvantitativ målsättning där det är viktigare att fokusera på brott som genererar mätbara resultat. Allvarigare och svårutredd brottslighet läggs ofta på hyllan för att istället snabbt utreda brott av enklare art.

Ambitionen måste vara att alla brott ska utredas, men när arbete behöver prioriteras måste det ske baserat på polisernas expertis. Vi vill därför se ett stopp på pinnjakten för att istället leta efter en bättre mätmetod där det kvalitativa arbetet tar större plats.

Utrustningslyft

Polismyndighetens behov av anskaffning av utrustning är betydande. Anskaffningen behövs både på grund av den utökade personalstyrka som planeras och med anledning av den tekniska utvecklingen och utvecklingen i samhället. Myndigheten lyfter dessa farhågor i sitt budgetunderlag, både i samband med den nu äskade budgeten och gällande frågor där de troligen ämnar återkomma. Polismyndighetens utrustning kan inte vänta, utan agerande krävs från politiskt håll. Myndigheten har utvecklat en plan för utveckling av polisiära metoder och utrustning som är av avgörande betydelse enligt den strategiska planen för åren 2020–2024. Planen för polisiära metoder och utrustning bör liksom den strategiska planen kontinuerligt utvärderas. Den bör även kvalitetsgranskas av en parlamentarisk beredning i syfte att utröna huruvida det finns skäl att utöka ambitionsnivån.

Neutrala polisuniformer

I Polismyndighetens författningssamling står att religiös huvudbonad i form av huvudduk, kippa eller turban får bäras till uniform. Religionsfrihet råder i Sverige, och så bör det förbli. Skillnad föreligger dock gällande positiva och negativa rättigheter. Det torde därför framstå som en självklarhet att all myndighetsutövning, inte minst polis och militär med sitt våldsmonopol, ska vara neutral och att ett sådant ställningstagande inte strider mot enskildas religionsfrihet. Uniformerna bör vara fria från såväl religiösa som politiska markörer. Av denna anledning bör religiös eller politisk klädsel inte tillåtas som en del av uniformer.

Kroppskameror

Kameror som bärs av poliser medför stor nytta både för den enskilda polisens trygghet genom den repressiva effekt dessa medför och för rättsväsendet som helhet eftersom kamerorna kan säkra bevis genom det material som spelas in. Kroppsburna kameror ökar även incitament för polis att agera korrekt i alla lägen, och ogrundade anmälningar mot polisens agerande kan förkastas allt effektivare.

Med anledning av detta bör kroppsburna kameror successivt, i den takt som ekonomin tillåter, bli en del av standardutrustningen för polis i yttre tjänst.

Befogenheter

Lättare att bryta sekretess i offentlighets- och sekretesslagen

Kommuner får ofta inte ge polisen information som hade varit värdefull för deras brottsförebyggande arbete. Sekretessbarriären är särskilt stark när det gäller personer som fyllt 21 år. Finns det inga konkreta brottsmisstankar kan socialtjänsten i dessa fall inte lämna uppgifter till polisen eller Säkerhetspolisen på samma sätt som om det gällde en yngre individ. Det gör att polisen inte kan få reda på ifall socialtjänsten har kännedom om, eller tydliga tecken på, tillhörighet till eller sympatier för, organiserad kriminalitet eller terrororganisationer.

Den sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen som möjliggör att mellan myndigheter bryta sekretessen kan enligt poliser inte tillämpas i tillräcklig mån. Anledningen är att det inte är uppenbart att intresset av att uppgiften röjs väger tyngre än det intresse som sekretessen ska skydda.

Eftersom det uppenbarligen finns praktiska problem för dem som jobbar med dessa frågor ute i samhället är det vårt ansvar att underlätta arbetet. Lagen bör revideras så att presumtionen är att polisens önskemål innebär att intresset av att uppgiften röjs väger tyngre än individens integritetsintresse om det inte är uppenbart att så inte är fallet.

Sekretess mellan myndigheter i övrigt

Även i andra fall än vad som ovan anförts bör en övergripande utredning genomföras där sekretess mellan myndigheter ses över. Utgångspunkten i en sådan utredning bör vara att uppgifter belagda med sekretess kan delas mellan myndigheter så länge uppgifterna rör den frågande myndighetens ansvarsområde. Huruvida en ordning där uppgifter lättare delas mellan myndigheter sker genom samordnade register eller förenklade regler kring sekretess och utlämnande av handlingar bör utredningen ta ställning till. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Utökade befogenheter vid upploppsstämning

Under 2000-talet har upploppsstämning i oroliga områden blivit en del av vardagen. Poliser kan inte verka i vissa områden utan att tumult följer ingripanden. Utmärkande för dessa situationer är att polisinsatserna sällan leder till gripna och åtalade gärningsmän, vilket ibland är baserat på riskbedömningen att ett gripande leder till ytterligare skadegörelse.

Detta bör anses vara en fundamental felprioritering. Även om ett sådant agerande resulterar i mindre förstörelse på kort sikt kan ordningsmaktens tillbakadragning i detta

område leda till större oroligheter över tid. Polisiär närvaro är önskvärd av samtliga förutom kriminella element, särskilt i utsatta områden.

Det krävs en ny övergripande strategi vid upplopp och upploppsliknande situationer där utökade befogenheter kan vidtas i syfte att kriminella gärningar beivras, snarare än att situationen hålls under kontroll. Befogenheter bör omfatta användande av tårgas, vattenkanoner, elchockvapen, gummikulor och andra verktyg som kan användas tidigare i en våldstrappa i syfte att ta kontroll över situationer innan de urartar.

Utökad polisarrest

Poliser utsätts ofta för provocerande individer som aktivt försöker hindra dem i deras yrkesutövning eller stör dem när de är i tjänst. För att motverka detta beteende måste möjligheterna att tillfälligt plocka bort dessa element från gatan utökas. En sådan möjlighet underlättar för poliserna att utföra sitt arbete samt skapar en möjlighet att förhindra att en otrygg situation eskalerar till upplopp.

Sverigedemokraterna vill därför utreda en utökad polisarrest där en person ska kunna anhållas även om det inte föreligger skäl för häktning. Beslutet ska kunna fattas av polisbefäl i stället för av åklagare.

Längden på frihetsberövandet bör rimligen inte överstiga 24 timmar. Institutet kan då verka som ett mellansteg mellan ett gripande och anhållande. Vidare skulle ett frihetsberövande som inte överstiger 24 timmar stämma väl överens med den nivå som inte resulterar i ersättning om förundersökningen har avslutats utan att åtal har väckts, eller om frikännande dom har meddelats för den brottsmisstanke som frihetsberövandet avsåg, enligt lagen(1998:714) om ersättning vid frihetsberövande och andra tvångs-åtgärder.

Användande av våld

Nödvarnsrätten är i svensk rätt begränsad till oundvikligt våld. Som polis finns inte alltid möjligheten att backa undan från en aggressiv angripare, och i flertalet fall ska en polis inte ta sig ur hotfulla situationer utan istället lösa dem. Polisens rätt att använda våld är tämligen strikt reglerat och kräver att inga andra medel räcker till samt att det är försvarligt med hänsyn till omständigheterna. Den våldstrappa som följer av regleringen resulterar i att polisiär verksamhet är relativt reaktiv, och ibland förhindrar regleringen ändamålsenliga ingripanden.

Exempelvis har stenkastning på poliser tyvärr blivit ett allt vanligare förekommande fenomen, framförallt i utsatta områden och vid demonstrationer. Det finns skäl att se över regleringen kring polisens våldsanvändning i syfte att polisiära ingripanden ska kunna ske utan att våldsanvändningen är för mjuk eller för hård.

Rätt att tillfälligt avvisa anmälningar

Poliser är skyldiga att behandla anmälan om brott, såväl muntlig som skriftlig, utan uppskov. Endast om anmälaren är våldsam eller försvårar att anmälan omhändertas finns undantag för detta. Givet den polisbrist som alltjämt föreligger infinner sig praktiska problem. Poliser kan tvingas överge bevakning av platser där brott kontinuerligt sker i syfte att ta emot anmälan av mindre betydelse på annan plats, även om den mindre allvarliga anmälan lika gärna hade kunnat tas emot nästkommande dag när bemanningen tillät detta utan att bevakningen av exempelvis krogmiljöer blev lidande.

I syfte att ge polisen möjligheter att prioritera ärenden utifrån deras allvarlighet bör polis få rätt att tillfälligt avvisa vissa typer av anmälningar. Avvisning ska i sådant fall ske under förutsättning att andra uppgifter har prioritet, att sådan avvisning är behövd med anledning av detta samt att ärendet kan vänta till nästkommande dag eller vardag. Avvisning ska även innehålla anvisning om var och när anmälan istället kan ske.

Rätt att avvisa anmälningar som inte härrör från brottslighet

Poliser är skyldiga att behandla anmälan om brott även när det gäller sådana händelser som inte utgör brott. Det kan röra sig om människor som inte är helt tillräkneliga och vill anmäla saker som varken lagstiftningen eller den generelle medborgaren uppfattar som brott. Det kan också röra borttappade föremål och anmälningar som endast rör rena försäkringsärenden, vilket är anmälningar som polisen varken kan eller ska utreda.

Trots att dessa ärenden avskrivs krävs det att anmälan upptas av polisen och att den registreras och sedan behandlas för att kunna avskrivas.

Denna byråkrati har viss legitimitet, eftersom det är angeläget att ärenden som hanteras av polisen hanteras och arkiveras på korrekt vis. Det finns dock skäl att ifrågasätta huruvida detta bör omfatta även anmälningar som är uppenbart ogrundade. I det fall en anmälan som är uppenbart ogrundad inkommer bör polisman kunna avvisa anmälan.

Brottsprovokation

Brottsprovokation är ett institut som kan underlätta beivrande av brottslighet. Eftersom institutet inte regleras i lag har institutet varit föremål för rättsväsendets prövning vid dess användning, och följaktligen har Åklagarmyndigheten utformat riktlinjer om när provokativa åtgärder får användas. Institutet har även relativt nyligen utretts (SOU 2010:103), vari det lämnas förslag för en revidering av när provokativa åtgärder är tillåtliga.

Utredningen synes visserligen vilja utvidga användningen av brottsprovokation, men förslaget har en punkt som skulle innebära att institutets effektivitet kraftigt hindras, nämligen att det framprovocerade brottet inte lagförs. Vid viss brottslighet som är särskilt svår att annars beivra, samt är av allvarlig karaktär, finns skäl att sätta denna del av förslaget åt sidan. Ett exempel på sådan brottslighet är nätpedofili, där Dagens Nyheter i ett fall lyckades identifiera flertalet vuxna som kontaktat vad de trodde var en minderårig i sexuellt syfte. I vissa fall kan dessa identifierade kontakter vara mönster, i vissa fall kan de vara engångsföreteelser. Dessa brotts allvarlighet är av den art att gärningspersonerna bör straffas, oavsett hur bevisningen har framkommit.

En ny utredning bör således tillsättas, med utgångspunkt i ovan nämnda utredning, med uppdrag att klarlägga för vilka brott det finns ett behov av att nyttja brottsprovokation. Utredningen bör även återigen lämna förslag på hur en lagreglering av institutet kan se ut, med ändringen att den framprovocerade gärningen ska vara straffbar.

Strafflindring vid otillåten utredning

Om Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten säkrar bevisning om brott genom otillåtna utredningsmetoder, såsom brottsprovokation eller felaktigt använd bevisprovokation, får gärningsmannen enligt rådande praxis sänkt straff.

Att bevisning säkrats genom otillåtna metoder innebär inte att det begångna brottet är mindre allvarligt, varför detta inte bör anses vara relevant vid straffmätningen. Oavsett förslag om revidering av exempelvis brottsprovokation så bör dock både polis och åklagare följa de regler som gäller. Användning av otillåtna utredningsmetoder bör därför snarare vara ett separat ärende från domstolsprocessen i form av internutredning om tjänstefel eller liknande.

Kriminalisera lögn i polisförhör

Högsta domstolen konstaterade i april 2019 i mål B 5577-18 att det inte var straffbart att lämna falska uppgifter till förmån för någon som är misstänkt eller dömd för ett brott, när det endast kan påverka bevisläget mot den personen. Ett exempel som ges är ett falskt alibi. Det är varje laglydig medborgares skyldighet att samarbeta med ordningsmakten. Att ljuga för den myndighet som utreder brott och värnar brottsoffers upprättelse är moraliskt felaktigt men riskerar även att slösa myndighetens resurser samt att gärningsmän går fria. Sanningsenlighet är således ett skyddsvärt intresse, och en kriminalisering av lögn i polisförhör är angelägen. Regeringen bör därför skyndsamt utreda och föreslå en ny kriminalisering gällande lögn i polisförhör.

Visitationszoner

Problematiken med narkotikaförsäljning, skjutningar och sprängningar ökar. Ett verktyg i kampen mot organiserad kriminalitet är att enklare kunna visitera personer som rör sig i områden eller på platser som ofta är betingade av grov kriminalitet. I dagsläget krävs en konkret brottsmisstanke för att kunna visitera personer – en princip om personlig integritet som är värd att värna, men förutsättningarna måste anpassas efter verkligheten. Det krävs krafttag för att råda bot på den otrygghet som växer i samhället. Åklagare bör ges möjlighet att besluta om en visitationszon på anmodan av Polismyndigheten när polisen märker av en förhöjd brottslighet i ett visst område, eller på en viss plats, samt när de har fog att anta att så kommer att ske. Möjligheten att komma åt vapen, narkotika eller andra illegala ting får anses stå över den smärre olägenhet som en kortare visitation av ordningsmakten anses innebära.

Undantagstillstånd

Det bör utredas om det finns behov av en ny lag som ger regeringen, på förfrågan från ordningsmakten eller på eget initiativ, möjlighet att utlysa tillfälliga undantagstillstånd i tydligt geografiskt avgränsade områden och under begränsad tid. Undantagstillstånden bör innefatta en möjlighet att tillfälligt begränsa medborgarnas rörelsefrihet inom det avgränsade geografiska området. Undantagstillstånden bör även tillfälligt utöka polisens befogenheter att göra tillslag mot bland annat enskilda personer, lokaler och bostäder. Andra västländers lagstiftning bör användas som modell eftersom många länder har lagstiftning som är beprövad.

Militära resurser till stöd för polisens arbete

Situationen är ansträngd till följd av bland annat gängkriminalitet och ett växande antal utanförskapsområden kombinerat med en länge underfinansierad polismyndighet.

Sverigedemokraterna vill därför stärka Polismyndighetens möjlighet att samarbeta med Försvarsmakten så att det, vid särskilda tillfällen, ska vara möjligt att använda

militära resurser vid gränskontroller för att frigöra polisiära resurser till brottsbekämpande verksamhet. Vi vill även se över möjligheterna att använda militära resurser för att bevaka utsatta polisstationer och för att ge understöd till Tullverket så att de kan agera mot införsel av illegala vapen i större utsträckning.

Återinförandet av beredskapspolisen

Innan nedläggningen utgjorde beredskapspolisen en resurs om cirka 1 500 man som med mycket kort varsel kunde sättas in som förstärkning till den ordinarie polisen. Bara i Stockholmsområdet kunde vid särskilda händelser 300 man kallas in på under två timmar.

Beredskapspolisen användes sällan, trots att lokala polismyndigheter begärde att få använda resursen. En majoritet av de inkomna ansökningarna avslogs av Rikspolisstyrelsen. När resursen sedan avvecklades anfördes det låga nyttjandet som ett av skälen. Det finns nu goda anledningar till att ompröva beslutet och återinföra beredskapspolisen.

Polismyndighetens personalstyrka är gravt underdimensionerad och det kommer att ta år att nå de nivåer som krävs, även om nödvändiga reformer sker och inte försenas ytterligare. Samhället blir allt otryggare, organiserad kriminalitet är alltjämt ett betydande hot och terrorism en ständig farhåga. Under senare år har vi sett prov på konsekvenserna av bristande polisiära resurser vid större händelser. Det torde vara obestridligt att det finns ett behov av beredskapspolisen vid dessa situationer. Det är bättre att ha möjligheten att tillfälligt förstärka polisen än att sakna personal när den krävs som allra mest. Beredskapspolisen bör därför återinföras.

Nationellt förbud mot tiggeri

Tiggeri är inte vägen ur fattigdom utan medför istället en risk att cementera fattigdom och utanförskap där barn växer upp utan att gå i skolan. Tiggeriet är även starkt kopplat till människohandel där organiserade ligor utnyttjar utsatta människor till att tigga i Sverige. Argumentet mot att förbjuda tiggeri har sedan en lång tid varit att det inte går att förbjuda fattigdom eller att tiggarna kommer fortsätta även om de riskerar ett fängelsestraff. Detta motbevisas dock av exempelvis Danmark där förbudet, och framförallt den senaste straffskärpningen, resulterat i färre tiggare på danska gator.

Skälen är övervägande för att införa ett nationellt tiggeriförbud och detta bör ges regeringen tillkänna.

Återinförd möjlighet att använda kräkmedel mot misstänkta narkotikalangare

Historiskt sett har det funnits möjlighet att använda kräkmedel som metod för att snabbt och effektivt få fram bevisning när en knarklangare svalt narkotikan. Efter ett beslut från riksåklagaren, som ansåg att syftet inte stod i proportion till metoden, är detta inte längre tillåtet.

De nya rutinerna har lett till en mer omständlig process. Efter gripande måste beslut fattas om att den som misstänkts ha svalt narkotika ska röntgas på sjukhus för bevisning av kapslar i magen, sedan måste beslut fattas om att den misstänkte ska förvaras under ständig bevakning tills denne utträttat sina behov. Därefter får häktespersonal sedan rota runt i avföring för att hitta kapslarna och ta narkotikan i beslag. Sverigedemokraterna ser kräkmedel som ett billigt, effektivt verktyg, både som metod för polisen och som en

avskräckande åtgärd. Möjligheten att använda kräkmedel i detta syfte bör således återinföras.

Polisers trygghet

Sveriges poliser gör sitt yttersta för att skydda, vårda och säkerställa tryggheten. Samhället har en skyldighet att ställa upp för dem när de själva blir utsatta för våld, hot och trakasserier, oavsett om det sker vid utryckning, i det vanliga arbetet på polisstationer eller utanför arbetet.

Enligt en rapport från Polisförbundet från 2017 uppgav sju av tio poliser att utsattheten för hot och våld ökat de senaste åren. 30 procent av de hot- och våldsutsatta har drabbats av sten- eller flaskkastning, en företeelse som inte ens fanns med som svarsalternativ i liknande undersökningar 2008 och 2010. Den mest utsatta gruppen för hot, våld eller trakasserier är ingripandepoliserna där 88 procent av de tillfrågade uppgav att de blivit utsatta för hot.

Det ska aldrig råda någon tvekan om att det finns tillräckligt med resurser för att de som utsätts för stenkastning snabbt ska kunna få förstärkning. Poliser ska aldrig behöva tvivla på att rättsstaten gör sitt för att förhindra att de utsätts för hot och våld. Vi har som politiker och samhälle ett ansvar att upprätthålla en hög nivå av respekt för yrket och dess utövare.

Olaga hot mot polis

Parallellt med kriminalisering av våld och attacker mot blåljusverksamhet är det nödvändigt att rättssamhället även markerar tydligt i första ledet – mot hoten och trakasserier. För att motverka detta bör straffet för hot mot tjänsteman skärpas. Olaga hot mot polis bör alltid bedömas som grovt brott.

Blåljussabotage

Sabotage mot blåljusverksamhet är ett allvarligt brott. Blåljusverksamheternas syfte är samhällets trygghet, vare sig det är polisen som hindrar eller utreder brott eller ambulanspersonalen som försöker rädda liv. Att störa eller hindra denna verksamhetsutövning utgör inte bara ett hot mot dem som utför det utan mot samhället i sig. Det finns därför skäl att anse att den nuvarande straffskalan för brotten är alltför mild. För brott av normalgraden bör fängelse vara föreskrivet i minst ett år, och för grovt brott fängelse i minst fyra år.

Störande vid polismans ingripande

I dag har en polisman rätt att avvisa eller avlägsna en person från en plats när det är nödvändigt om någon genom sitt uppträdande stör den allmänna ordningen eller utgör en omedelbar fara för denna. Rätten föreligger även om så behövs för att en straffbelagd handling ska kunna avvärras.

Personer kan dock utan risk för påföljd störa polisens arbete genom att distrahera och förolämpa polis, i vissa fall med följderna att polisens arbete hindras. I Finland får en polisman som utför ett uppdrag under inga omständigheter störas eller närmas i onödan genom beröring, rop eller på annat sätt störas så att det blir svårare för polisen att utföra

sitt uppdrag. Den som inte lyder polismans befallning kan avlägsnas från platsen, gripas och dömas till böter eller fängelse. Liknande ordning bör införas i Sverige.

13 § polislagen (1984:387) bör därför utvidgas till att även innefatta möjlighet för polis att avvisa, avlägsna och omhändertaga personer som medvetet stör eller provocerar polis. Den som distraherar en polis i dennes arbete bör även kunna straffas för störande av polismans ingripande, varför en kriminalisering om störande av polis bör genomföras.

Lättare för polis att få tillstånd att bära vapen utanför tjänsten

Enligt 28 § i Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om polisens skjutvapen m.m. får det – om det föreligger synnerliga skäl – beslutas att en polisman som är utsatt för allvarligt hot med anledning av tjänsten under ledig tid får bära den tjänstepistol han eller hon tilldelats.

Med anledning av den senaste tidens destruktiva utveckling finns skäl att lätta på restriktionerna så att fler poliser får möjligheten att bära sitt tjänstevapen under ledig tid.

Lättare för polis att få skyddade uppgifter

Det har blivit vanligare att poliser som arbetar främst i yttre tjänst efterfrågar skyddad identitet. Detta är en följd av att de ofta filmas av allmänheten under ingripande. Denna identifiering av polismän kan leda till att de och deras närstående utsätts för hot och våld, även utanför tjänsten. För att säkerställa tryggheten för polis och deras familjer bör skyddad identitet beviljas samtliga poliser i yttre tjänst som efterfrågar det. Ett ytterligare exempel på en sådan åtgärd är att tjänstekorten endast visar en identifikationsuppgift utan namn.

Anonymitet i rapporter som rör organiserad brottslighet

I kampen mot den grova organiserade brottsligheten måste polisernas identitet skyddas i större utsträckning. Det senaste året har flera poliser och deras hem blivit mål för attacker, vilket visar att de och deras familjer är i fara även utanför tjänsten.

Samhället ska aldrig acceptera att barn och anhöriga blir måltavlor när kriminella försöker undgå rättvisan. Den allt grövre kriminaliteten innebär att åtgärder måste vidtas i syfte att garantera poliser skydd och säkerhet, liksom effektivitet i beivrandet av kriminaliteten. En utredning bör tillsättas med syftet att utröna hur poliser kan anonymiseras i rapporter och liknande som rör organiserad brottslighet.

Stärkt rätt till kränkingsersättning

Ersättning tilldelas offer som utsätts för ett brott som inneburit en allvarlig kränkning. Bedömningen som ligger till grund för hur allvarligt ett brott varit skiljer sig dock åt beroende på vilken yrkesgrupp offret tillhör. Poliser och ordningsvakter är yrkesgrupper som anses ha bättre förutsättningar än andra att tåla angrepp och lider därför en större risk att inte beviljas kränkingsersättning – vilken skulle ha beviljats om de utsatts för brottet i ett annat yrke.

Sverigedemokraterna anser att ingen ska behöva utstå våld, hot eller kränkningar i yrkesutövningen och vill därför att rätten till kränkingsersättning för poliser ses över med utgångspunkten att den ska stärkas.

Blåljus på fordon

Larmanordningar på fordon används i dag, förutom av de traditionella blåljusverksamheterna, även av trafikledningen i SL-uppdraget. Det finns anledning att anse att även ordningsvakter kan ha behov av blåljus i vissa uppdrag. Detta behov föreligger exempelvis vid uppgifter i samverkan med SL, vilka kan göra skillnad på liv och död. Ordningsvakter åker på incidenter såsom pågående misshandel, rån, våldtäkt, slagsmål, överdos och människor som står på perrongen och väntar på att hoppa framför ett tåg. Det händer ofta att ordningsvakter hamnar i underläge och behöver hjälp av kollegor, och ibland förekommer det att polis är i underläge och behöver stöd av ordningsvakter. Att ordningsvakter inte får använda blåljus i sådana situationer är försvårande eftersom ordningsvakter som åker på ett larm dels måste hålla hastighetsgränserna, dels hindras i högre grad av annan trafik.

Att utöka ordningsvaktens befogenheter till att bli allt mer polisiära är något som måste göras med försiktighet. Ordningsvakter har dock, bland annat på grund av Polismyndighetens bristande resurser, blivit en essentiell del i samhällets ansträngningar att upprätthålla ordningen. Det föreligger således anledning att utöka deras befogenheter till att bättre möta de varierade och påfrestande uppgifter som ordningsvakter idag handhar. Blåljus kan och bör regleras till att bara få användas vid larm med en viss prioritet, t.ex. prio 1, och därmed endast efter godkännande från uppdragsgivaren eller högre instans.

En utredning som omfattar vad som ovan anförts bör tillsättas i syfte att bättre nyttja den viktiga resurs som ordningsvakter har kommit att bli.

OC-spray

Samhället har blivit allt hårdare. Människor som bär kniv hör till vardagen och benägenheten att använda våld mot bland annat ordningsvakter har ökat. För att möta en sådan samhällsutveckling behöver yrkesgrupper som verkar för trygghet nya verktyg.

Ett exempel av många är när en man vid Gullmarsplan i Stockholm drog kniv mot ordningsvakter. Det slutade med att de var tvungna att slå batongslag mot huvudet för att få kontroll på personen. OC-spray hade kunnat användas, vilket hade inneburit mindre våld än batong och samtidigt varit mer effektivt. Batongen används när personen står nära, medan OC-spray skapar utrymme att agera på avstånd samt för att få kontroll på personer vid ett ingripande där batong eller den fysiska styrkan inte räcker.

Ordningsvakter bör, efter prövning och godkännande av polis, få bära och använda OC-spray.

Fotfängsel och spotthuva

Ofta när en omhändertagen person väntar på polis tar det mellan en och två timmar innan polisen kommer. Ibland är personen väldigt utåtagerande genom att spotta och sparka trots att personen är belagd med handfängsel. Detta resulterar i att ordningsvakter får lägga ett benlås, vilket gör ont för personen samt är fysiskt krävande för vaktens och kan resultera i skador. Skulle ordningsvakter ha möjlighet att belägga personen med benfängsel skulle det göra mindre skada på personen, öka kontrollen på personen och minska skaderisken.

Även spotthuva skulle underlätta arbetet eftersom ordningsvakter brukar få hålla i huvudet för att slippa få spott på sig. Det finns även stor risk att bli smittad av olika sjukdomar med mera.

LOB-bussar

LOB-bussar är något bevakningsföretag själva skulle kunna utföra. Ifall transporten av en omhändertagen för LOB eller PL 13 skulle kunna delegeras till ett bevakningsföretag skulle polisen kunna prioritera saker som är viktigare.

Adam Marttinen (SD)

Katja Nyberg (SD)

Bo Broman (SD)

Ebba Hermansson (SD)